

Konferencja *Kierunki rozwoju szkoły wspierającej uzdolnienia w DODN*

13 września 2024 r. w siedzibie Dolnośląskiego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli we Wrocławiu w ramach projektu *Zbudowanie systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych, w województwie dolnośląskim* odbyła się konferencja pt. *Kierunki rozwoju szkoły wspierającej uzdolnienia*.

Konferencję prowadziła dr Joanna Kaczmarska, która powitała jej uczestników i poprosiła Mariolę Berg, Wicedyrektora DODN we Wrocławiu, o otwarcie konferencji. W swoim wystąpieniu Pani M. Berg zwróciła uwagę na długą, 25-letnią tradycję w budowaniu Dolnośląskiego Systemu Wspierania Uzdolnień, akcentując potrzebę budowania koalicji wokół wspierania uzdolnień w całym środowisku edukacyjnym. Serdecznie przywitała zaproszonych gości oraz dyrektorów i liderów wspierania uzdolnień ze szkół należących do DSSWU – ważnego filaru systemu.

Następnie głos zabrał p. Jerzy Komorowski, Dyrektor Departamentu Spraw Społecznych i Rynku Pracy w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego. Odniósł się do historii wspierania uzdolnień w regionie, przypominając, że to systemowe działanie jest elementem Strategii Województwa Dolnośląskiego, w której edukacja zajmuje szczególne miejsce jako cel sam w sobie i narzędzie do osiągnięcia innych ważnych celów na rzecz rozwoju.

Główne założenia projektu *Zbudowanie systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych, w województwie dolnośląskim* przedstawił dr hab. Piotr Mikiewicz, Dyrektor Dolnośląskiego Centrum Innowacji Edukacyjnych Dolnośląskiej Szkoły Wyższej we Wrocławiu i jednocześnie koordynator projektu. W swojej wypowiedzi odwołał się do uwzględnionego w projekcie aspektu wspierania uzdolnień, zaznaczając, że powinno ono być bardziej wpisane w rozwój regionu w kontekście rynku pracy, instytucji współtworzących kapitał społeczny.

Krystyna Pac-Marcinkowska, nauczycielka konsultantka z wałbrzyskiej filii DODN w Wałbrzychu, przedstawiła w formie graficznej podmioty zaangażowane w rozwój DSWU, sygnalizując, że w związku z nowymi uwarunkowaniami prawnymi i możliwościami, w tym za sprawą projektu, będzie możliwe i konieczne przeformułowanie niektórych zadań i celów realizowanych w ramach systemu.

Uczestnicy konferencji mieli okazję wysłuchać niezwykle interesującego i inspirującego wykładu dr. Tomasza Knopika, pracownika naukowego Instytutu Psychologii UMCS oraz współpracownika Instytutu Badań Edukacyjnych w Warszawie, pt. *Uczeń zdolny... do szczęśliwego życia. O dobrostanie i zdolnościach*.

Pan dr Knopik na początku swojej wypowiedzi zadał prowokujące pytanie: *Lepiej być smutnym Sokratesem niż zadowolonym głupcem?*, by poprowadzić po meandrach rozstrzygnięć definicyjnych *zdolności* i *uzdolnień*, modelach zdolności w literaturze i praktyce, zastanawiając się, czy lepsze jest wobec uzdolnień podejście egalitarne, czy elitarne. Zwrócił uwagę na fakt, że ostatnio coraz częściej dominuje koncepcja, która interpretuje uzdolnienia w inkluzywnym świetle i promuje demokratyczne praktyki.

Dr Joanna Kaczmarska ogłosiła 45-minutową przerwę, prosząc obecnych na konferencji przedstawicieli dolnośląskich szkół o dokonanie wpisów na „gadającej tablicy”, na której pojawiło się m. in. pytanie o zmiany, jakie dokonały się w ich placówkach po wstąpieniu do Dolnośląskiej Sieci Szkół Wspierających Uzdolnienia. Znalazły się tam odpowiedzi: *większe zaangażowanie i świadomość nauczycieli, nowe programy i projekty, podniesiony prestiż szkoły, większe wyeksponowanie uzdolnień uczniów, większe wsparcie uczniów zdolnych, wrażliwość*

na każdego ucznia, podkreślenie potrzeby: celowości programów, działań, monitorowania ich realizacji, ewaluacji, która ma przynosić korzyści uczniowi, a nie wpisywać się w zadanie nauczyciela.

Do mocnych stron sieci uczestnicy zaliczyli: dostęp do mentorów, specjalistów, programów innowacyjnych; dostęp do konferencji, szkoleń, kursów; wsparcie i motywacja; wsparcie merytoryczne w zakresie doskonalenia; wspieranie nauczycieli w budowaniu ich dobrostanu, o czym zapomniano, wymagając, by nauczyciel miał na uwadze dobrostan ucznia, wspieranie uczniów zdolnych; ciekawe konferencje; współpraca z innymi placówkami, otwartość, życzliwość koordynatorów sieci, poczucie przynależności do grupy/ społeczności, która ma podobne cele, doświadczenia, poczucie wsparcia, możliwość rozwoju dla szkół, uczniów, nauczycieli.

Na pytanie dotyczące obszarów do udoskonalenia pojawiły się odpowiedzi: może spróbować współpracy międzynarodowej; kontakt mailowy z nowymi liderami wspierania uzdolnień; lepsza dostępność; organizowanie szkoleń i konferencji również w innych miastach Dolnego Śląska; uczyć, wspierać w drodze ku szczęśliwemu życiu... to słuszna idea, wręcz konieczność współczesnego świata!; wzmocnienie współpracy między szkołami nad podobnymi projektami.

Oczywiście przerwa była też czasem rozmów kulturalowych, które zawsze są bardzo ciekawe i inspirujące.

Po przerwie kawowej członkowie Zespołu Dolnośląskie Centrum Wspierania Uzdolnień poprowadzili moduł *O lepszą edukację w szkołach wspierających uzdolnienia...*, którego celem było określenie części działań na rzecz szkół należących do DSSWU. Nauczyciele konsultanci zwrócili uwagę na istotne obszary działalności szkół w obszarze wspierania uzdolnień.

Katarzyna Baeck-Kamińska przypomniała, że szkoły *sieciowe* wyróżniają się spośród innych systemowymi rozwiązaniami w zakresie rozwijania zainteresowań oraz wspierania uzdolnień dzieci i młodzieży, zaproponowała konkretne sposoby diagnozowania potrzeb rozwojowych dzieci i poddawania ewaluacji realizowanego w szkole programu wspierania uzdolnień, spójnego z innymi zadaniami szkoły. Na zakończenie swojej wypowiedzi Pani Katarzyna uruchomiła Mentimeter, by zebrać informację o najbardziej pożądanym cechach absolwentów szkół DSSWU. Największą frekwencyjność uzyskały: *poczucie własnej wartości, kreatywność, samodzielność i odpowiedzialność.*

Joanna Kaczmarek podkreśliła, że ważnym elementem wspierania uczniów może być uruchomiony w szkole tutoring, w tym w wersji tutoringów rówieśniczych, będącego szansą na rozwój poznawczy i społeczny uczniów szczególnie uzdolnionych, którzy mogą oddziaływać na swoich kolegów i koleżanki, budować ich samoocenę. Istotne w wypowiedzi było zasygnalizowanie, że w relacji tutorskiej sumują się zasoby dwóch stron, umożliwiające realizację wielu celów.

Krystyna Pac-Marcinkowska, odwołując się do hasła *edukacja to komunikacja* wyraziła intencjonalne przekonanie, że w szkołach wspierających uzdolnienia musi być wszechobecny dialog między wszystkim podmiotami życia szkolnego, gdyż jest to najprostsza droga do kształtowania kompetencji społecznych i obywatelskich uczniów.

Sabina Czajkowska-Prokop podkreśliła konieczność zachowania określonych standardów w klasach kulturowo zróżnicowanych, których przecież nie brakuje w szkołach należących do DSSWU. Definiując kompetencje międzykulturowe, zwróciła uwagę na potrzebę poszerzania wiedzy, świadomości, umiejętności, związanych z tym obszarem, ale również kształtowania postaw, które wiążą się z gotowością komunikacyjną, otwartością, wyzbyciem się uprzedzeń i tolerancją.

Małgorzata Reichel zasygnalizowała ważną rolę doradcy zawodowego w przedszkolach i szkołach wszystkich typów. Doradztwo zawodowe przedstawiła w kontekście wspierania dzieci i młodzieży w procesie rozpoznawania oraz rozwijania zainteresowań i predyspozycji zawodowych w celu podejmowania świadomych decyzji edukacyjnych i zawodowych. Zaznaczyła, że wszyscy nauczyciele powinni uczestniczyć w realizacji szkolnego programu doradztwa zawodowego.

Elżbieta Kazańska zasugerowała, że szkoła powinna zadbać o rozwój postaw twórczych swoich uczniów, które ujawnią tendencję wzrostową przy założeniu, że umożliwi się im obcowanie ze sztuką, wdraża myślenie dywergencyjne i twórcze działania. Słowa Izaaka Newtona *Jeśli widzę dalej, to tylko dlatego, że stoję na ramionach olbrzymów* pozwoliły podkreślić rolę tradycji i historii w kształtowaniu talentów artystycznych uczniów.

Dr hab. Henryk Spustek w wypowiedzi pn. *Do wiedzy przez doświadczenie* nieco żartobliwie odwoływał się do wybitnego fizyka i popularyzatora nauki, Richarda Freynmana, by przedstawić argumenty przemawiające za koniecznością posługiwania się w procesie nauczania – uczenia się doświadczeniem jako skuteczną drogą do kształtowania myślenia analitycznego i interdyscyplinarnego.

Posumowania konferencji dokonała Pani Mariola Berg, jeszcze raz dziękując obecnym za udział w konferencji, wyrażając nadzieję, że dzięki soюзom różnych instytucji i za sprawą przemyślanych działań w regionie nastąpi dalszy rozwój Dolnośląskiego Systemu Wspierania Uzdolnień.

Opracowała: Krystyna Pac-Marcinkowska